

Broj: 07-01-21/2-1296 /21
Sarajevo, 23.06.2021. godine

Majra Dautbegović
Zastupnica u Predstavničkom domu
Parlamenta Federacije BiH

✓ **Alisa Hajdarović,** ✓
Delegat u Domu naroda
Parlamenta Federacije BiH

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primijeno:	30-06-2021		
Org. Jcd.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	- 02 -	1165	/21

Predmet: *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata FBiH,- Izjašnjenje*

Poštovane,

Vežano za vaše obraćanje ovom Ministarstvu za stav u vezi prijedloga novih izmjena i dopuna predmetnog zakona koji ste podnijeli Predstavničkom domu PFBiH radi razmatranja i usvajanja po skraćenom postupku, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (FMPVŠ) je razmotrilo dostavljeni prijedlog u kontekstu postojećih rješenja sadržanih u *Zakonu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata FBiH* („Službene novine Federacije BiH“, br. 44/02 i 6/09)(Zakon o korištenju HA objekata) i u *Zakonu o vodama* („Službene novine Federacije BiH“, broj 70/06) (ferderalni ZOV), te podzkonskih akata donesenih po tom zakonu, kao i drugih sistemskih propisa bitnih za oblast voda.

Imajući u vidu nadležnosti ovog Ministarstva u oblasti upravljanja vodama, a kako se, važna pitanja koja uređuje postojeći Zakon o korištenju HA objekata i predmetne izmjene istog, u značajnoj mjeri preklapaju ili su u koliziji sa pitanjima iz ove oblasti uređenim federalnim ZOV-om, dužni smo ukazati na slijedeće:

1. Postojeći Zakon o korištenju HA objekata u odredbama čl. 2. i 3. je propisao obavezu, odnosno osnovu za plaćanje naknade za korištenje vode iz hidroakumulacionih objekata za proizvodnju električne enrgije po kWh, a za pitku i industrijsku vodu po m³, što predstavlja identična rješenja i obaveze korisnika vode za plaćanje posebnih vodnih nakanda koje su propisane odredbama člana 170. stav 1. federalnog ZOV-a, precizno su sadržane u tački 2. iste odredbe (za proizvodnju el. energije po osnovu proizvedenog kWh) i u tački 1. alineja 1. iste odredbe (za korištenje vode za javno vodosnabdijevanje po osnovu m³ zahvaćene vode), odnosno alineja 4. (za industrijske procese, uključujući i termoelektreane po osnovu m³ zahvaćene vode), što je bez sumnje dupla obaveza ovih korisnika vode po istom osnovu. Dodatno, treba imati u vidu da se, pored navedenih namjena, i za sve druge namjene za koje je članom 170. stav 1. tačka 1. federalnog ZOV-a, osim namjene zahvatanja vode i mineralne vode koja se koristi za flaširanje, propisano plaćanje posebnih vodnih naknada po osnovu zahvatanja vode (za navodnjavanje, uzgoj ribe u ribnjacima i druge namjene) koje se može vršiti i iz hidroakumulacionih objekata, pa se u praksi i ove namjene mogu podvesti pod industriju obaveznu za plaćanje naknade po Zakonu o korištenju HA objekata;

2. Radi sagledavanja situacije dovoljno je napomenuti da visina naknade propisne članom 3. postojećeg Zakona o korištenju HA objekata za proizvodnju el. energije iznosi 0,01KM/kWh i deset (10) puta je veća od posebne vodne naknade propisane Odlukom Vlade Federacije BiH o visinama posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“, br. 46/07, 10/14 i 22/16) (Odluka) donesenom u skladu sa odredbom člana 171. federalnog ZOV-a koja propisuje i visine drugih posebnih vodnih naknada pomenutih u tački 1. ovog akta, dok je način njihovog obračunavanja i plaćanja precizno uređen Pravilnikom o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza po osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“, br. 92/07, 46/09, 79/11 i 88/12) donesenim u skladu sa odredbom člana 174. stav 1. federalnog ZOV-a, i čije cjelovito inoviranje je završeno početkom 2021. godine i sada čeka na donošenje i objavu.
3. Obzirom da se sredstva ubrana po osnovu naknade iz postojećeg Zakona o korištenju HA objekata koja plaćaju javna preduzeća i druga pravna lica koja ostvaruju prihod korištenjem hidroakumulacionih objekata, opravdano usmjeravaju i pripadaju samo općinama na čijem području se nalaze HA objekti jer je njihovim formiranjem potopljen dio područja tih općina, a sredstva ubrana po osnovu posebnih vodnih naknada iz federalnog ZOV-a predstavljaju prihod koji plaćaju korisnici vode na nivou Federacije BiH koji se tim zakonom raspoređuje korisnicima tih sredstava na federalnom i kantonalnom nivou za izvršavanje poslova upravljanja vodama koji su im federalnim ZOV-om dati u nadležnost (kantoni su dužni ova sredstva usmjeravati u poslove iz oblasti voda u općinama na svom području), to ovakva pravna rješenja iz Zakona o korištenju HA objekata značajno derogiraju sistem naknada za korištenje voda uspostavljen na nivou Federacije BiH i otežavaju ubiranje navedenih posebnih vodnih naknada, što se direktno odražava na stanje voda;
4. Rješenja slična ovim iz postojećeg Zakona o korištenju HA objekata (iz 2002. i 2009. godine) su primjenili i drugi nivoi vlasti i uveli svoje naknade po istom osnovu, u vidu „naknada od posebnog interesa za kanton“ uvedene za korisnike vode za proizvodnju električne energije i tehnološke procese propisivanjem iste kroz kantonalne zakone o vodama od strane tri kantona HNK (2013. godine), ZHK i Kanton 10 (oba 2015. godine). Iste se na području tih kantona ubiru, iako je to suprotno federalnom ZOV-u. Zbog toga je još 2014. godine, poslije uvođenja ove naknade od strane HNK, to pitanje bilo predmet apelacije premijera Vlade FBiH Ustavnom sudu Federacije BiH po zahtjevu oba JP elektroprivrede u FBiH, a koja je na početku mandata aktuelne Vlade FBiH povučena, ali je u novembru 2020. godine ponovo pokrenuta jer su još dva kantona uvela istu naknadu. Sudski postupak je u toku;
5. Pomenutim kantonalnim naknadama uvedeno je dodatno opterećenje subjekta koji su već obveznici obje naprijed pomenute vrste naknada (iz postojećeg Zakona o korištenju HA objekata i federalnog ZOV-a) i iste predstavlja treću finansijsku obavezu istim subjektima po istom osnovu, a treba naglasiti da su ove kantonalne naknade od 5-10 puta veće od istih u federalnom ZOV-u, propisane su i naplaćuju se uvjetno do potpisivanja ugovora o koncesiji za korištenje vode kod ovih subjekata i otpočinjanja plaćanja koncesione naknade, zbog čega je kod ovih subjekata onemogućena primjena Zakona o koncesijama („Službene novine Federacije BiH“, br. 40/02 i 61/06), a njegove izmjene u parlamentarnoj proceduri blokirane.

6. Rješenjima iz postojećeg Zakona o korištenju HA objekata, kako je i navedeno i u vašem obrazloženju za podnošenje prijedloga njegovih izmjena i dopuna, je potpuno „odstupljeno od osnovnog cilja Zakona o korištenju HA objekata, a to je naknada za potopljeno zemljište kao vid obeštećenja jedinica lokalne samouprave (JLS) za izgubljeni katastarski prihod“. U ovim rješenjima uopšte ne figurira površina potopljenog zemljišta izražena u jedinicama za površinu (m², ar, ha, km²), nego samo kao kriterij raspodjele naknade obračunate po osnovu korištenja vode iz HA objekta, a da bi se postigao navedeni cilj tog Zakona i otklonile kolizije i duplo plaćanje naknada po istom osnovu sa federalnim ZOV-om, smatramo da je potrebno da potopljena površina bude osnov za plaćanje naknade za potopljeno zemljište, te svake dalje izmjene postojećeg Zakona o korištenju HA objekata treba da idu u tom smjeru.
7. Suprotno tome, u predloženim izmjenama i dopunama u članu 1. kojim se mijenja stav 2. člana 3. postojećeg Zakona o korištenju HA objekata, propisuje se da se određivanje jediničnih naknada za proizvedenu električnu energiju, isporučenu vodu i potopljeno zemljište usklađuje procentualno sa promjenama cijena električne energije koje bi na godišnjem nivou, na prijedlog FMERI, odlukom donosila Vlada Federacije. Rješenje bazirano na cijeni električne energije je već uvedeno u izmjenama Zakona o korištenju HA objekata iz 2009. godine, i kako i vi navodite, pokazalo se teško provodivom i izazvalo sudske sporove, pa FMPVŠ cijeni da ni novi prijedlog rješenja neće biti lakše provodiv od postojećeg, a smatra da je takvo rješenje potpuno neopravdano sa stanovišta cilja Zakona o korištenju HA objekata i naših navoda u tač. 2. i 6. ovog izjašnjenja, jer je jedinična naknada već određena stavom 1. člana 3. postojećeg Zakona o korištenju HA objekata sa visinom po kWh proizvedene el. energije, odnosno po m³ zahvaćene vode, i svako dalje propisivanje mehanizama njenog usklađivanja usložnjava postupak obračuna naknade, i sigurno generira nove sporove od strane korisnika ovih naknada, ali i od strane obveznika njenog plaćanja, a i različite presude;
8. Shodno komentaru iz tačke 6. ovog izjašnjenja, predloženim izmjenama u članu 2. kojim se mijenja i dopunjava član 6. postojećeg Zakona o korištenju HA objekata, smatramo da se istom nepotrebno usložnjava raspodjela obračunate naknade po JLS-ima po dva kriterija. Za osnovni kriterij za raspodjelu naknade prema površini potopljenog zemljišta po općinama čiji prostor potapa pojedinačni HA objekat smatramo da je jedino mjerodavan i mjerljiv i treba ga zadržati, dok je uloga korekcijskog kriterija baziranog na „količini prikupljene vode“ za raspodjelu obračunate naknade nejasna, pogotovo što ne postoje mjerljivi elementi za njegovu primjenu, pa ga kao prijedlog ne treba ni razmatrati u okviru izmjena ovog zakona, odnosno treba ga isključiti i iz postojećeg propisa. Umjesto naprijed datih složenih rješenja, smatramo da je izuzeće dato u stavu 3. ovog člana za Buško blato, pristup primjenjiv i za druge slučajeve utvrđivanja raspodjele naknade, uz dopunu u smislu da se pravno lice koje upravlja HA objektom i JLS čije područje potapa HA objekat sporazumiju oko raspodjele naknade na osnovu procenta potopljene površine na području pojedinačne JLS u odnosu na ukupnu površinu potopljenu hidroakumulacijom pri najvišoj koti nivoa vode.

Iz svega naprijed navedenog, proizilazi zaključak da su naknade uvedene na osnovu postojećeg Zakona o korištenju HA objekata u koliziji sa rješenjima po odredbama federalnog ZOV-a i da se njegovim predloženim izmjenama ista zadržavaju i usložnjavaju, te FMPVŠ ne može dati podršku ni za upućivanje u proceduru predloženih izmjena i dopuna tog zakona, a pogotovo njegovo razmatranje i donošenje po skraćenoj proceduri.

Uz naprijed navedeno, a imajući u vidu evidentnu potrebu unaprijeđenja sistema upravljanja vodnim resursima koje uređuje federalni ZOV, i čije korištenje je predmet i postojećeg Zakona o korištenju HA objekata i vašeg prijedloga izmjena istog upućenog u parlamentarnu proceduru, koristimo priliku ukazati, da se Nacrt zakona o izmjenama i dopunama federalnog ZOV-a nalazi u parlamentarnoj proceduri od decembra 2017. godine, da je u septembru 2019. godine na Predstavničkom domu PFBiH usvojen kao dobra osnova za izradu prijedloga, da je u isto vrijeme uvršten u dnevni red sjednice Doma naroda PFBiH, i još nikada nije razmatran, zbog čega nisu stvoreni uslovi da se provede potrebna javna rasprava o tom propisu i pripremi prijedlog za njegovo definitivno razmatranje i usvajanje. Zato apelujemo da sa vaše pozicije zastupnice, odnosno delegata preduzmete potrebno da se ta situacija razriješi.

U takvoj situaciji je otvoren prostor da se ingerencije iz federalnog ZOV-a preuzimaju drugim zakonima i slabi sistem upravljanja resursom voda, a koje su i do sada, a pogotovo sa pristiglim klimatskim promjenama, i najvažniji i najugroženiji resurs.

Za dodatna pojašnjenja stojimo na raspolaganju.

MINISTAR



mr.scđ. Semsudin Dedić

Dostaviti:

1. Naslovu 2X,
2. Vlada Federacije BiH
+Premijer Federacije BiH
3. Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH
4. Sektor voda i
5. a/a